

Vergaderjaar 1990–1991

21 913

Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 (herziening van de tariefindeling voor rechtskundige diensten)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

Reeds in de Miljoenennota 1991 (Kamerstukken II 1990/91, 21 800, nr. 1, Bijlage 4, blz. 87) is aangegeven dat het in het voornemen ligt de rechtskundige diensten door advocaten en procureurs die thans aan het verlaagde btw-tarief zijn onderworpen over te brengen naar het algemene tarief, en de vrijstelling voor de zogenoemde ambtelijke werkzaamheden door notarissen en gerechtsdeurwaarders te beëindigen.

Voor zover het betreft de diensten door advocaten en door procureurs heeft het voornemen betrekking op diensten in:

- zaken betreffende het Personen- en Familierecht, geregeld in boek I van het Burgerlijk Wetboek;
- zaken voor onvermogenen, waarvoor een vergoeding wordt verkregen van staatswege.

Het onderhavige wetsvoorstel strekt tot het effectueren van de maatregel inzake de rechtskundige diensten door advocaten en procureurs.

De voorgestelde tariefmaatregel strookt met het door de Europese Commissie in het kader van de totstandkoming van de Interne Markt ingediende voorstel voor een richtlijn van de Raad tot aanvulling van het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde en tot wijziging van Richtlijn 77/388/EEG – onderlinge aanpassing van de BTW-tarieven (PbEG 1987 C 250/2). In dit richtlijnvoorstel, waarin (evenals in de Nederlandse wetgeving) het uitgangspunt wordt gehanteerd dat het algemene tarief regel is en het verlaagde tarief uitzondering, is niet voorzien in een verlaagd btw-tarief voor rechtskundige diensten.

Tijdens het tot nu toe in EG-verband gevoerde overleg over de harmonisatie van de tariefindeling is naar voren gekomen dat de meerderheid van de Lid-Staten zich kan verenigen met het toepassen van het algemene btw-tarief op de onderhavige diensten. Overigens zij opgemerkt dat, hoewel de Lid-Staten thans nog zelfstandig zijn met betrekking tot de tariefindeling van goederen en diensten, het passend lijkt toch reeds zoveel mogelijk rekening te houden met de EG-voorstellen op dit gebied.

Tegelijkertijd met de onderhavige maatregel zal het belastingregime

voor notarissen en gerechtsdeurwaarders worden gewijzigd in die zin dat met ingang van 1 januari 1991 alle prestaties van notarissen en gerechtsdeurwaarders naar het algemene tarief belast zullen zijn. Thans is bij ministeriële resolutie van 20 juli 1987, nr. 087-1736, vermeld in Vakstudienieuws 1987, nr. 19(21), goedgekeurd dat voor de zogenoemde ambtelijke werkzaamheden van notarissen en gerechtsdeurwaarders een vrijstelling wordt toegepast. Het gaat hierbij om werkzaamheden als het verlijden van authentieke akten en het uitroepen van een dagvaarding, alsmede adviezen ter zake. De Commissie van de EG heeft bezwaren tegen deze vrijstelling en is een procedure op grond van artikel 169 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap tegen Nederland gestart. Naar mijn mening was de kans zo reëel dat deze procedure door Nederland uiteindelijk zou worden verloren, dat ik besloten heb deze procedure niet door te zetten en voorgesteld heb de vrijstelling te beëindigen. De ministeriële resolutie van 20 juli 1987 zal dan ook met ingang van 1 januari 1991 worden ingetrokken. De opbrengst van deze maatregel bedraagt structureel circa f 70 miljoen per jaar.

Parallel aan de beëindiging van het verlaagde tarief voor bepaalde prestaties van advocaten en procureurs is, eveneens in het licht van vorengenoemd richtlijnvoorstel, besloten dat ter zake het algemene tarief van toepassing zal zijn. Hierdoor wordt bewerkstelligd dat de diensten van de onderhavige beroepsgroepen – die met name op het gebied van het personen- en familierecht vergelijkbaar zijn – voor de btw-tariefindeling op gelijke wijze worden behandeld.

Financiële gevolgen

De budgettaire opbrengst van het wetsvoorstel is structureel circa f 45 miljoen per jaar (hierbij is rekening gehouden met de financiële gevolgen voor de Justitiebegroting). Een overzicht van de financiële gevolgen voor de rijksbegroting is opgenomen in de bijlage bij deze memorie.

Aan het wetsvoorstel zijn programma- noch uitvoeringskosten verbonden.

Deregulering

Het wetsvoorstel is bezien op de criteria uit de beknopte vragenlijst die is opgenomen in de Aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur van de Minister-President d.d. 16 januari 1985 (Stcrt. 18). De strekking van het wetsvoorstel is hiervoor reeds aangegeven. Het heeft geen samenhang met andere bestaande of in voorbereiding zijnde regelingen. Voor de uitvoering ervan worden geen nieuwe organen of bestuursinstrumenten in het leven geroepen. Het wetsvoorstel zal leiden tot een verhoging van de belastingdruk voor de afnemers van de onderhavige diensten die geen recht hebben op aftrek van de aan hen in rekening gebrachte omzetbelasting. Voor de betrokken dienstverleners leidt dit wetsvoorstel niet tot een verzwaring van de administratieve lasten. Door het vervallen van de noodzaak onderscheid aan te brengen tussen prestaties waarvoor het verlaagde tarief of het algemene tarief geldt kan zelfs in voorkomende gevallen sprake zijn van een verlichting van de administratieve lasten. Voor het overige heeft het wetsvoorstel geen gevolgen voor het bedrijfsleven noch voor particulieren. Voor de taak van de belastingdienst heeft het wetsvoorstel geen betekenis. Er zullen geen personele gevolgen zijn voor de overheid en voor de belastingplichtigen. Gelet op de aard van het wetsvoorstel verwacht ik evenmin gevolgen voor de werkdruk van het justitiële apparaat.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

ARTIKEL I

Dit artikel voorziet in het niet langer van toepassing zijn van het verlaagde tarief op de hiervoor bedoelde diensten door advocaten en procureurs, waardoor ter zake het algemene tarief van toepassing wordt.

ARTIKEL II

Dit artikel bevat een tweetal overgangsbepalingen. Deze bepalingen strekken ertoe dat, ongeacht het tijdstip waarop de omzetbelasting wordt verschuldigd, de onderhavige diensten zijn onderworpen aan het verlaagde tarief als zij worden verricht vóór 1 januari 1991 en aan het algemene tarief als zij op of na deze datum worden verricht. Ingeval reeds vóór 1 januari 1991 omzetbelasting verschuldigd wordt ter zake van diensten die op of na deze datum worden verricht, in welke gevallen de belasting wordt berekend naar het verlaagde tarief, vindt correctie plaats. Alsdan wordt hetgeen hierdoor te weinig verschuldigd is geworden, alsnog verschuldigd op 1 januari 1991.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort

OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE GEVOLGEN VOOR DE RIJKSBEGROTING

- A 1 Behoort bij wetsontwerp inzake: Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 (herziening van de tariefindeling voor rechtskundige diensten)
 2. Ingediend/Ingezonden:

- B 1. Omschrijving van het voorstel: Naar het algemene btw-tarief overbrengen van de thans aan het verlaagde btw-tarief onderworpen rechtskundige diensten
 2. Beoogde datum van inwerkingtreding/ingang: 1 januari 1991

C Financiële gevolgen voor de rijksbegroting (in miljoenen guldens)	Begrotingsjaar X (laatst ingediende begroting 1991)	Meerjarenramingen			
		(jaar X + 1)	(jaar X + 2)	(jaar X + 3)	(jaar X + 4)
<i>Uitgaven</i>					
1.1 Gevolgen voor de Justitie-begroting	32,3	33,5	34,4	35,4	36,6
1.2 Specificatie
e.v.
2 Totaal
3 Reeds opgenomen in begroting en in meerjarenramingen
<i>Ontvangsten</i>					
1.1
1.2 Specificatie	75 (voor 1991)	80	80	80	80
e.v.
2 Totaal
3 Reeds opgenomen in begroting en in meerjarenramingen
4 Verhoging/Verlaging t.o.v. begroting en meerjarenramingen

D De Toelichting op de raming:

E Compensatie

F Prestatiegegevens

